

Вплив формування мультивалютного стандарту як результат зміни розстановки сил у світі та пов'язаної з цим зміни конкурентних позицій міжнародних валют, появи регіональних валют виявляється у таких процесах:

- зміна підходів центральних банків до формування складу, структури та обсягу офіційних міжнародних резервів;
- трансформація ролі золота як складника міжнародних резервів;
- зміна валюти прив'язки у країнах з фіксованими режимами валютного курсу;
- трансформація підходів до вибору режиму валютного курсу.

Зміна режиму валютного курсу може відбуватися у зв'язку із станом офіційних міжнародних резервів, який унеможливує фіксацію курсу. При цьому вибір режиму валютного курсу своєю чергою впливає на девізну валютну політику, оскільки інтенсивність та обсяг валютних інтервенцій центральних банків прямо залежать від їх обов'язку підтримувати фіксовані валютні паритети. Зі зміною режиму валютного курсу також пов'язана дисконтна валютна політика та контроль за міжнародним рухом капіталу, оскільки лібералізація фінансових потоків вимагає переходу до гнучкого курсоутворення. Режим валютного курсу також змінюється внаслідок реалізації державою політики валютної інтеграції. Все вищезазначене скеровує наступні кроки даного дослідження.

Література:

4. Банківська система України на шляху євроінтеграції: монографія / Міщенко В.І. та ін.; за ред. С. А. Буковинського. – К. : Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2015. – 496 с.
5. Полагнин Д. Д. Концептуальні засади валютної політики в Україні / Д.Д. Полагнин // Часопис економічних реформ. – 2012. – № 2 (6). – С. 54.
6. Мироненко Г.В. Інструменти валютної політики в системі регулювання дисбалансу зовнішніх платежів / Г. В. Мироненко // Технологический аудит и резервы производства – 2014 – №3/3 (17). – С. 54 – 67.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНИХ ЦІЛЬОВИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ ТА ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ

Дем'янчук М.А.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Пономаренко В.І.

студентка 3 курсу напряму підготовки «Економічна кібернетика»
*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Фонди цільового призначення є важливою складовою фінансової системи кожної країни. За допомогою них фінансуються програми, які сприяють розширенню виробництва, задоволенню соціально-культурних потреб суспільства, пенсійного та соціального захисту населення, розвитку науково-

технічного потенціалу і т.д. Держава фінансує ці заходи, використовуючи фінансові ресурси, які знаходяться в її розпорядженні. Економічні цільові фонди – один із видів цільових фондів, основною метою діяльності яких є регулювання господарського життя.

Питанням функціонування фондів цільового призначення займаються провідні економісти та політики кожної країни. Тема сутності, діяльності та призначення як цільових фондів загалом, так і економічних зокрема, знайшла своє відображення у публікаціях таких авторів, як З. Боді, Л. Василенко, А. Гропеллі, О. Кириленко, В. Кудряшов, Л. Лазебник, С. Лондар, Т. Масленникова, Р. Мертон, Л. Миргородська, Е. Нікбахт, О. Тимошенко, В. Федосов, П. Юхименко та ін. Однак постійного моніторингу потребують діяльність та порівняльна характеристика економічних цільових фондів України і провідних країн світу.

Згідно [1], державні цільові фонди – це фонди, які створені відповідно до законів України і формуються за рахунок визначених законодавством України внесків юридичних осіб незалежно від форм власності та внесків громадян. Кошти фондів направляються на фінансування держаних програм соціального розвитку, регулювання грошово-кредитної системи, структурної перебудови економіки, будівництва та використання певних об'єктів, охорони природного середовища, створення необхідних умов праці тощо.

На сьогоднішній день значення цільових фондів в Україні значно зростає. Їх існування є необхідним і доцільним, що пов'язано із наступним [2]:

1) у органів державної влади і управління, що формують цільові фонди, з'являються додаткові джерела фінансування своїх потреб понад бюджетні кошти;

2) існування одного централізованого фонду грошових ресурсів недостатнє для задоволення всіх державних потреб;

3) при наявності перевищення доходів над видатками цільових фондів кошти можуть бути використані для покриття бюджетного дефіциту;

4) з'являється можливість з більшою ефективністю проводити контрольну роботу за цільовим використанням державних коштів.

У фінансовій системі іноземних країн цільові фонди теж відіграють велику роль. В них акумулюється значний обсяг грошових коштів. У Франції спеціальні фонди за розміром наближаються до державного бюджету країни. У Японії зі спеціальних фондів фінансується більше половини державних витрат, у Великобританії – 1/3 [3].

Основною метою створення фондів цільового призначення в Україні є привертання додаткових джерел для фінансування державних програм.

В зарубіжних країнах основними напрямками діяльності цільових фондів є сприяння розвитку процесу виробництва, надання субсидій та кредитів підприємствам, а також зовнішніх позик, соціальні послуги населенню.

В Україні до економічних державних цільових фондів можна віднести: Фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення, Фонд розвитку та захисту конкуренції, Фонд підтримки селянських (фермерських) господарств [2].

В провідних країнах світу економічні цільові фонди в основному представлені інвестиційними та кон'юнктурними фондами. Їх основним напрямом діяльності є надання субсидій та пільгових кредитів приватним та малорентабельним державним підприємствам, особливо під час криз. Також окремо виділяють кредитні фонди – це ресурси державних банків, ощадних кас,

інших кредитних установ, які надаються на умовах повернення та сплати відсотків. Коштами фондів в першу чергу мають право користуватися підприємства, які виконують державні замовлення чи працюють відповідно до державних програм розвитку країни.

У США до економічних державних цільових фондів можна віднести: Фонд перебудови та розвитку економіки, Фонд адміністрації фермерського кредиту, Фонд Експортно-імпортного банку США [3].

У Франції до економічних державних цільових фондів можна віднести: Фонд економічного та соціального розвитку, Фонд промислової адаптації, Кон'юнктурний фонд [3].

У Японії до економічних цільових фондів можна віднести: Інвестиційний бюджет чи програма державних інвестицій та позик, Фонди фінансових корпорацій (корпорації фінансування житлового будівництва, корпорації фінансування дрібних та середніх підприємств) [3].

Для порівняння економічних фондів цільового призначення України та провідних країн світу необхідно розглянути основні джерела надходження коштів та напрями діяльності кожного з фондів (табл. 1).

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика економічних цільових фондів

Назва фонду	Країна	Основні джерела надходження коштів	Основні напрями діяльності
1	2	3	4
Фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення	Україна	Державний бюджет України	Фінансування потреб, пов'язаних з подоланням наслідків катастрофи на ЧАЕС: - витрати на соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; - державні капітальні вкладення; - інші цільові програми.
Фонд розвитку та захисту конкуренції	Україна	- Суми штрафів, сплачуваних підприємцями за рішенням Антимонопольного комітету - Добровільні внески українських та іноземних юридичних і фізичних осіб - Інші надходження, що не суперечать чинному законодавству	- сприяння удосконаленню конкурентного середовища для ведення бізнесу на товарних ринках - виконання наукових досліджень, пов'язаних із демонополізацією економіки та антимонопольним регулюванням - розроблення і впровадження технічного й програмного забезпечення реалізації завдань Державної програми демонополізації економіки і розвитку конкуренції
Фонд підтримки селянських (фермерських) господарств	Україна	Державний бюджет України	- надання фінансової допомоги фермерським господарствам на безповоротній основі і на конкурсних засадах на поворотній основі - фінансування витрат, пов'язаних з розробкою проектів відведення земельних ділянок для ведення фермерського господарства - надання кредитів фермерським

1	2	3	4
			господарствам на здійснення виробничої діяльності - сприяння кадровому, дорадчому, інформаційному, науково-технічному забезпеченню фермерських господарств
Фонд перебудови та розвитку економіки	США	Федеральний бюджет США	- страхування банківських операцій в інтересах приватних промислових компаній - здійснення керівництва новими програмами економічного розвитку - стимулювання приватного бізнесу, особливо в роки спаду виробництва
Фонд адміністрації фермерського кредиту	США	- Кошти казначейства - Кошти, виручені від продажу власних зобов'язань	- координація діяльності федеральних земельних банків, федеральних банків середньострокового кредиту і федеральної кооперації - надання позичок на різні цілі (реалізацію врожаю, будівництво складів та ін.)
Фонд Експортно-імпортного банку США	США	- Власні кошти - Позики, які розміщуються на ринку позичкових капіталів	- надання довгострокових кредитів (до 15—20 років) американським експортним компаніям - надання гарантій з експортних кредитів приватним банкам (у межах 30—60 % суми кредиту)
Фонд економічного та соціального розвитку	Франція	- Позики, які розміщуються на ринку позичкових капіталів - Відрахування з бюджету	- фінансування інвестиційних програми та планів регіонального розвитку, розміщення продуктивних сил у країні, перекваліфікації робочої сили та переведення промислових підприємств з індивідуальних центрів у відсталі райони - надання безповоротних позичок та довгострокових пільгових позик державним та приватним підприємствам, які здійснюють інвестиції відповідно до загальнодержавної програми розвитку
Фонд промислової адаптації	Франція	Державний бюджет Франції	Виділення субсидій підприємствам, які розташовані в районах, які переживають економічні труднощі
Кон'юнктурний фонд	Франція	Кон'юнктурний податок	При спаді виробництва направлення коштів у промисловість, житлове будівництво, соціальну сферу
Інвестиційний бюджет	Японія	Кошти ощадних, страхових, пенсійних та інших довірчих фондів	Фінансування державного сектору у формі безповоротних субсидій та пільгових кредитів
Фонди фінансових корпорацій	Японія	- Кошти бюджету - Відсотки за видані кредити	- надання позик під помірні відсотки з метою фінансування «ризикованих підприємств» - надання допомоги тим компаніям, які не мають доступу до інших джерел кредиту

Джерело: сформовано автором на основі даних [3-6]

Цільові державні фонди є одним із методів розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту та частини національного багатства, який пов'язаний з формуванням та використанням фінансових ресурсів з метою розвитку виробництва, задоволення соціально-культурних потреб суспільства, пенсійного та соціального захисту населення, розвитку національно-технічного потенціалу країни.

Кошти економічних фондів цільового призначення у провідних державах світу направляються в основному на фінансування розвитку виробництва шляхом надання субсидій, позик або кредитів підприємствам в різних випадках.

На сьогоднішній день з метою стимулювання розвитку виробництва та економіки країни в цілому Україні необхідно удосконалювати систему економічних цільових фондів, які надаватимуть допомогу як приватним, так і державним підприємствам.

Література:

1. Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про систему оподаткування» [Електронний ресурс]: Закон України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3904-12>.

2. Кириленко О.П. Фінанси (Теорія та вітчизняна практика): навчальний посібник [Електронний ресурс] / О.П. Кириленко – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/7/54/1/0>.

3. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / Л.О. Миргородська – К.: «Центр університетської літератури», 2008. – Режим доступу: http://www.ebooktime.net/book_45.html.

4. Про формування Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення [Електронний ресурс]: Закон України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386/97-вр>.

5. Фонд розвитку та захисту конкуренції [Електронний ресурс]: офіційний сайт – Режим доступу: <http://cdf.com.ua/uk>.

6. Фонд підтримки селянських (фермерських) господарств [Електронний ресурс]: офіційний сайт – Режим доступу: <http://udf.gov.ua>.

MECHANISMS OF THE PROTECTION OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT: INSTITUTIONAL APPROACH

Okhrimenko O.

*Doctor of Economics, Prof. of International Economics Department
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
Kyiv, Ukraine*

The nature of investment suggests the risks occurrence of commercial and non-commercial nature, are in need of protection mechanisms. The structures of the national and supranational level have emerged and are functioning within the concept of "institutional economics". Their aim is to guarantee the implementation of foreign investment protection mechanisms. Necessity of the creation of investment security institution is an important prerequisite for the development of international relations and the various financial market segments.